

libros non alium habuisse auctorem præter alia argumenta (de Dialogorum S. Greg. lib. v, Labbæus de Script. tomo I, pag. 391; Mabillon., præfat. ad Acta SS. Benedict., § 2, tomo I), non Isidorus tantum in libello de Scriptoribus ecclesiasticis, sed et in

A prologo Paulus noster, ejus sancti pontificis æqualis, egregie comprobant. Late agit de aliquot Emeritensium pontificum, præsertim Pauli, Fidelis et Massonæ, rebus gestis.

AD EXTERUM RES HISPANAS AMANTEM.

Hispaniam nostram cunctis sæculis ingeniorum altricem non, opinor, tam caudex erit, qui ignoret; non tam invidus, qui contra contestatam et inconcussam tot monumentorum fidem inficiri audeat. Mitto antiquissimos, qui apud Strabonem (Geog. III) inter Hispaniæ populos sapientia putabantur excellere, et litterarum studiis utebantur, et venerandæ vetustatis volumina habebant; poemata, leges quoque versibus conscriptas e sex annorum millibus, ut aiunt. Cæteri enim Hispani usum habebant litterarum non uno quidem genere, nec una illis lingua. Mirum certe in iis, quibus semper

..... Omnia in armis
Lucis causa sita, et damnatum vivere paci;

teste Italico (Punic. III), Hispano vate. Pacatis quippe et togatis artibus florere inter sagorum usum et armorum strepitum a natura inditum, non exemplo comparatum est. Mitto etiam illam felicissimam scriptorum Hispanorum segetem, quæ ab Augustæo ævo ad Neronianum ipsos

Romanos rerum dominos, gentemque togatam,

cum facundissimos oratores, et clarissimos vates illis Hispania pepererit ut Latinus Pacatus Panegyri. ad Theodosium Aug. nostrum ait, omnigenæ eloquentiæ professione admirata est. Unde semper cum ingeniorum principe Augustino (VIII de Civit., c. 41) Hispanos sapientes possumus appellare. Illorum etsi multa præclara ingenii monumenta satorum livore perierint, pleraque tamen propitiante bono ipsorum genio cum feliciori cupiscunque gentis hac de re proventu, satente invidia, possunt comparari. Ex iis præter tot millia, quæ in pretio apud omnes et fructu sunt, non pauca in antiquissimis rarioris notæ bibliothecis hactenus delitescunt, quæ ab eruditis cognita et laudata, majus de se aliis excitarunt desiderium. Aliquot G. Loaisa, A. Morales, J. Mariana, atque doctrina et auctoritate præstantes viri communis juris reip. causa fecerunt. Aliquot etiam ego cum tineis adhuc et blattis incredibili rei litterariæ damno rixantia, e tenebris eruta, ad vetustissimas membranas composita, et notis illustrata, editioni parata habeo. Quorum quidem catalogum hic libenter merito texerem, ni piceatus et tagaces quorundam ardelionum manus timerem, quos Harpyiarum more in modestiorum sibi que dissimillimorum scrinia involantes

Convectare juvat prædas et vivere rapto;

Quippe quibus,

..... foedissima ventris
Proluvies, uucæque manus.
(Virg. in Æneid.)
..... Rostra apta rapinis,
..... Unguibus hamus iust.
(Ovid. VI Fast.)

Verum enimvero Carnam sive Cardineam nympham Kal. lun. suillo lardo veteri ritu (Ovid. VI Fast.) placabo. ut vel hos Fidentinos (Martial. I, epig. 30, 54, 73), Autolycos (Homer. Iliad. x, Odys. λ, et Ovid. 10 Met.), Cleptas (Plaut. Trucul.) Æsopi graculos (Horat. ad Pison.) et

Bonorum malas carminum lavernas
(Auson. ad Th.)

averruncet, aut saltem præsentem audacissimis

Imponat plagiaris pudorem.
(Mart. I, ep. 53.)

Certe, etsi innocuæ librorum licentiæ

Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla
Pestis et ira deum Stygiis sese extulit undis;
(Virg. Æn. III.)

Naturæ tamen melioris beneficio ita comparatum habemus, ut quoties hæc

Turba sonans prædam pedibus circumvolat uucis,

et alienas, et utcumque harpagatas effrontissimo

Polluit ore dapes;

exemplo indicio suo ipsa editionis sæditas et errorum seges

..... Traducit manifesto^a carminis furto.

Experimento apud nos heri et nudius tertius didicimus; hodie etiam timemus. Verum dum illi ementatæ et emendicatæ samæ larva circumferuntur, nos veris in remp. litterariam et in patriam meritis, de utraque (uti hactenus et fortasse an non inutiliter fecimus) optime mereri σὺν θεῷ non desinemus.

EXEMPLARIA PAULI AB EDITORE COLLECTA.

1. Ex ecclesiæ Toletanæ bibliotheca litteris Gothicis exaratum.

2. Gothicum ex bibl. Regia Hieronymiana apud Scoticacum. Existimo olim fuisse ex Carazedano S. Valerii monasterio. Vidit etiam Amb. Morales

vir cl. et de Hisp. optime meritis, nostri regii muneri ascecla. Plura hic sunt Pauli exemplaria Latinis litteris exscripta, quæ non otii nostri fuit illa omnia conferre.

3. Ex Bibl. illust. D. Joannis Bertrami a Guevara

^a Al. crimina. Utrumque in exempl. Mart. I. b. I, ep. 54, legitur, et utrumque prædones nostri committunt